

'กาสกรลิวทษ์' ...รร.เพื่อกระบือไทย ฝึกควาย-สอนคน...คืนชีวิตสู่ท้องทุ่ง

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย

เมื่อทีม “สก๊อบแนวหน้า” เข้าไปถึง “โรงเรียนกาสกรลิวทษ์” ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สเด็จฯทรงเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2552 พบว่า บนพื้นที่กว่า 110 ไร่ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยไร่นาสวนผสม แปลงนาปลูกข้าวสลับกับพืช หลังฤดูกาลทำนา พืชบำรุงดิน ไม้ผล พืชสมุนไพร นอกจากนี้ ยังจัดสรรพื้นที่ทำสระน้ำขนาด 12 ไร่ มีโรงเรือนแสดงเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงาน

ที่นี่มี “กระบือครู” 20 ตัว มี “กระบือนักเรียน” เข้ามาฝึกทักษะรุ่นละ 8-10 ตัว ซึ่งการคัดเลือกคนและควายที่จะเข้ามาเรียน “กรมปศุสัตว์” จะคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นเพื่อที่จะได้รับ “กระบือพระราชทาน” ประจำปี เพื่อมาฝึกฝนและเรียนรู้ รูปแบบชีวิตที่เคยเป็นมาในอดีตกับ “ปราชญ์ท้องถิ่น” ในระยะเวลา 10 วันของทุกเดือน “ฟรี”!!!

“บัญชาทรัพย์ ปรีวิไล” ปราชญ์ท้องถิ่นประจำโรงเรียน กาสกรลิวทษ์ เล่าว่า ในระยะ 10 วันของ “คอร์ส” ฝึกควาย-สอนคนนั้น ผู้เรียนที่เป็นคนจะได้เรียนรู้กับปราชญ์ ส่วนควายจะเรียนกับกระบือครู “หลักสูตร” มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เริ่มจาก “ภาคทฤษฎี” คือ การทำความรู้จักกับควายไทย วิธีดูแลรักษาควายตามภูมิปัญญาไทย การคัดเลือกควายไว้ใช้งาน การป้องกันโรคและสมุนไพรสำหรับควาย ตลอดจนแนวทางการเกษตรแบบผสมผสานตามทฤษฎีใหม่ “ภาคปฏิบัติ” เริ่มตั้งแต่ วิธี “เทียมแอก-เทียมไถ” วิธีใช้ “ภาษาเชือก” การฝึกไถตะไถแปร ฝึกคราด กระทั่งการทำอึ่งแก๊สชีวภาพจากมูลควายเป็นต้น

สำหรับวิธี “จูงควาย” ผ่าน “ภาษาเชือก” และการออกคำสั่ง เช่น จะให้ควาย “หยุด” ต้องดึงเชือกพอดึงมือพร้อมออกคำสั่งว่า “ยอ ยอ ยอ” , “เดิน” ภาษาเชือก คือ ดึงเชือกให้สัมผัสกับตัวควายที่จับบั้งเบาๆ พร้อมออกคำสั่ง “ฮือ ฮือ ฮือ” เป็นต้น โดยควายที่จะนำมาฝึกฝนนั้นจะต้องมีอายุ 2 ปีขึ้นไป เพราะมีขนาดตัวพอเหมาะ เนื่องด้วยการใช้คราด

“...เราชาวนาอยู่กับควาย พอหมดงานไถเราจูงฝูงควายคืนบ้าน พออาบน้ำควายสำราญ แล้วเสร็จภาระงาน เบิกบานร้องเพลงร่ำวง...”

ข้างต้นเป็นบทเพลง “เขมรไล่ควาย” ของครูเพลง “สุรพล สมบัติเจริญ” ที่ถ่ายทอดถึงวิถีชีวิต “ชาวนากับควาย” ที่ในอดีตผูกพันกันอย่างยิ่ง แต่ ณ ปัจจุบันชาวนาไทยหันมาใช้ “ควายเหล็ก” กันมากขึ้น ทำให้ภาพ “ชาวนาขี่หลังควาย” แทบเลือนหายไปจากท้องทุ่ง และวิถีชีวิตชาวนาไทย

มิหนำซ้ำด้วยเทคโนโลยีที่เข้ามาแทนที่ อีกทั้งการเลี้ยงควายกลายเป็นการเลี้ยงทางเศรษฐกิจ ไม่ได้มีการใช้แรงงานจากควายอีกต่อไป ทำให้ควายตัวจริงกลับกลายเป็นของหายาก เด็กบางคนไม่เคยเห็นควายตัวเป็นๆ และทั้งชาวนาและควายยุคใหม่ “ไถนาไม่เป็น”

“กาสกรลิวทษ์”!!!

จึงถือกำเนิดขึ้นตามพระราชกระแสรับสั่งของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ให้มูลนิธิชัยพัฒนาจัดตั้งโรงเรียนแห่งนี้ขึ้นในพื้นที่หมู่ 4 ต.ศาลาลำดวน อ.เมือง จ.สระแก้ว เพื่อใช้ “ฝึกควาย-สอนคน” ให้ไถนาและทำงานด้านการเกษตรกรรมร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นสถานที่ให้ความรู้เรื่องวิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน การใช้ชีวิตแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 800,000
Ad Rate: 1,250

Section: First Section/ความเห็น

วันที่: พุธ 9 กันยายน 2558

ปีที่: 36

ฉบับที่: 12561

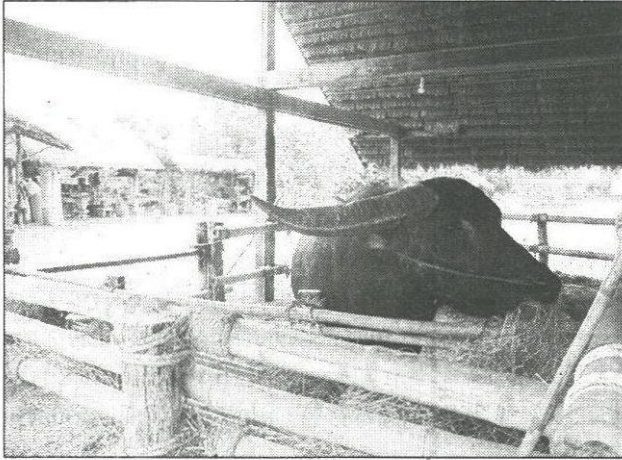
หน้า: 1 (กลาง), 5

Col.Inch: 107.69 Ad Value: 134,612.50

PRValue (x3): 403,837.50 คลิป: สีสี่

หัวข้อข่าว: สกู๊ปแนวหน้า: 'กาสกรลวิทย์' ...ร.เพื่อกระบือไทยฝึกควาย-สอนคน...คืนชีวิตสู่ท้อง...

ผูกติดบนหลังควาย ปลายคราดนั้นจะอยู่ที่พื้นพอดี

“เมื่อกระบือรู้สึกถึงความรักที่คนมีให้ก็จะเชื่อใจโดยอัตโนมัติ ความคุ้นเคยกันและความไวใจของคนและควายเป็นสิ่งสำคัญ การจะไถนาได้สำเร็จนั้นต้องพึ่งพาทักษะและความอดทนของทั้ง 2 ฝ่ายที่ร่วมด้วยช่วยกัน” บัญชาทรัพย์ กล่าว

ปราชญ์ท้องถิ่น เล่าต่อว่า หลังจบคอร์ส 10 วันจะมีการ “ประเมินผล” โดยมีคณะกรรมการจากหน่วยงานรัฐมาเป็นตัวแทนประเมินผล การสอบควายนั้นกรรมการจะดูว่าพื้นที่ที่เราออกคำสั่งว่าเขาทำตามได้หรือไม่ ส่วนการประเมินเจ้าของควาย กรรมการจะดูว่าผู้สอบใช้ภาษาเชือกและใช้ภาษาออกคำสั่งถูกต้องหรือไม่ หากประเมินไม่ผ่าน หรือประเมินแล้วว่าควายผ่านแต่คนไม่ผ่าน ควายจะได้กลับบ้าน ส่วนคนต้องอยู่เรียน “ซ่อม” ต่ออีก 5 วันถึงจะประเมินผลอีกครั้ง

“ในการเรียน 10 วัน ทุกคนทั้งควายจะคล่องขึ้น ซึ่งตั้งแต่เปิดโรงเรียนอย่างเป็นทางการ กระบือไม่เคยต้องอยู่สอบซ่อมเลย มีแต่คนที่ต้องซ่อม” ปราชญ์ท้องถิ่น กล่าว

“บัญญัติทรัพย์” เล่าอีกว่า หลายคนอาจเกิดคำถามว่า ทุกวันนี้สังคมไทยใช้ควายเหลือน้อยมาก แล้วผู้ที่เรียนจบจากที่โรงเรียนไปได้นำไปใช้ในชีวิตจริงหรือไม่??? ตรงนี้เรามีการคัดเลือก และติดตามประเมินผล “นักเรียนควาย-ผู้เรียนคน” พบว่า มีการนำควายไปใช้ทำงานจริง แต่มาบ้างน้อยบ้าง

แตกต่างกันไปตามสภาพและจำนวนพื้นที่ บางคนมีที่ดิน 30 ไร่ จะใช้ควายอย่างเดียวกองเก็บเกี่ยวไม่ทัน แต่ก็แบ่งพื้นที่สัก 5 ไร่

ใช้ควายทำนา เพื่อลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น ซึ่งควาย 1 ตัว วันหนึ่งๆ จะทำนาได้ราว 1 ไร่

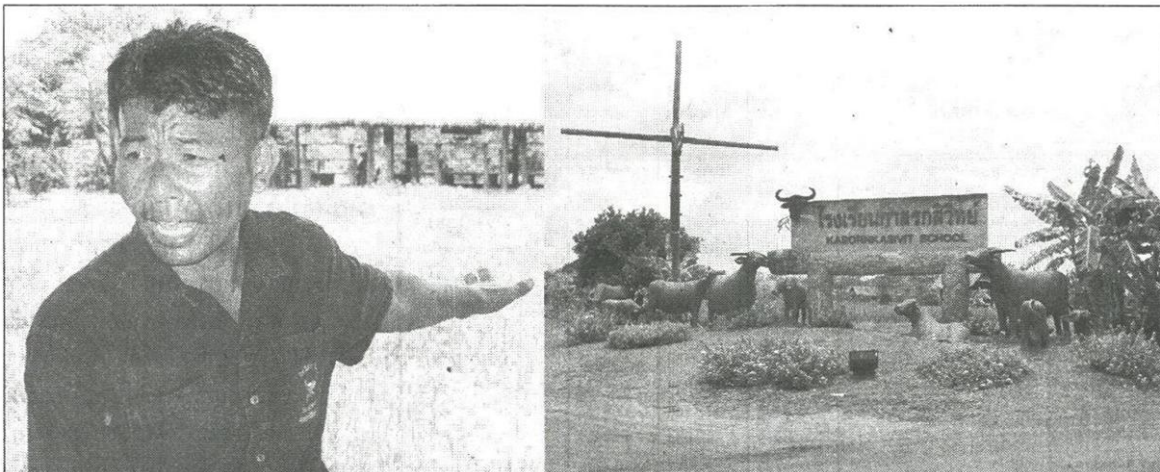
ปราชญ์ท้องถิ่นบอกด้วยว่า ไร่ว่าควายที่เกิดมาทุกตัวจะไถนาเป็นตั้งแต่เกิด ควายทุกตัวจะต้องมีการฝึกฝนเพื่อที่จะไถนา หรือทำงานอื่นๆ เช่นเดียวกับคนที่จะต้องเรียนรู้การไถนา และวิธีการฝึกฝนควายให้ไถนาเป็นเช่นกัน โรงเรียนแห่งนี้จึงเสมือนสถานที่ฝึกสอนที่คนและควายไปพร้อมๆ กันตามวิถีของชาวนาไทย

“ทุกวันนี้การใช้แรงงานควายในการทำเกษตรกำลังจะหายไปจากสังคมไทย แต่ก่อนไม่มีที่ไหนสอน มีเพียงการเรียนรู้สืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษเท่านั้น คนสมัยใหม่ลืมไปแล้วว่าชาวนาใช้ควายไถนาเป็นอย่างไร ซึ่งโรงเรียนแห่งนี้มีส่วนช่วยให้คนและควายไม่ลืมกำแพง หรือรากเหง้าของตัวเอง” ปราชญ์ท้องถิ่น กล่าวทิ้งท้าย

ปัจจุบันควายในประเทศไทยแทบ “สูญพันธุ์” ภาพสัตว์คู่ท้องทุ่งดู “ลางเลือน” เต็มที่ ดังนั้น การกิจ “ฝึกควาย-สอนคน” ของ “โรงเรียนกาสกรลวิทย์” จึงมีคุณค่าในแง่ของการอนุรักษ์วิถีชีวิตอันเป็นรากเหง้าของคนไทย ไม่ให้ถูกลบเลือนไปตามกาลเวลา และการพัฒนาด้านวัตถุ รวมถึงสอนใจคนให้รู้จักใช้ชีวิตแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

อย่างน้อยที่สุดก็ทำให้ภาพ “คนกับควาย” ร่วมกันไถนา ไม่เลือนหายไปไหนเร็ววัน และช่วยให้เด็กรุ่นหลังๆ มีโอกาสรู้จักควายตัวเป็นๆ มากกว่าจะเห็นจากแต่บนทีวีหรือรูปภาพเท่านั้น!!!

SCOOP@NAEWNA.COM

รหัสข่าว: C-150909005182 (9 ก.ย. 58/05:25)

หน้า: 2/2